

Een bijlage.

Wat zal er van ons overblijven, wij bloggers, vloggers, twitteraars en mailbox verslaafden, van onze oneliners, likes en downloads? Ik denk het vaak als mijn computer onder mijn vingers gehoorzaam brieven digitaliseert tot machinale teksten. Meer dan zeventig jaar is het nu geleden dat ze werden geschreven, met de hand op blauw luchtpostpapier, woorden die de kans kregen te drogen en in gedachten gesprekken werden tussen vader en zoon, grootvader en kleinkinderen, in Holland en Indië, vlak na de oorlog. Vaak wordt er leeg postpapier meegestuurd voor het antwoord waarnaar elke week op Dinsdag verlangend wordt uitgekeken. Honderden brieven in het familiearchief.

“ Deze moet vanavond nog op de post, want over drie uur vertrekt het vliegtuig. O, ja, vergeet niet

‘ Kamp Tjimahi ’ te zetten als afzender, dat scheelt hier port.” Postzegels waren er in Indië nog niet en kampcorrespondentie bezorgde het Rode Kruis gratis.

Wij repatrieerden pas in de zomer van 1946. Tot die tijd was er een wekelijkse, soms dagelijkse correspondentie heen en weer. Informatie over basale dingen van de dag, in die eerste maanden na de oorlog, zorgen voor de toekomst, politieke verwarring: hoe zou het met Indië gaan? Zou het nog ‘goed komen’? Mijn grootvader, remonstrants predikant in Delft tot April 1943 vertelt betrekkelijk weinig over zijn werk en ervaringen in de oorlog. Alles moest nog worden verwerkt, er moesten nog woorden voor worden gevonden, een nieuwe taal. Een enkele maal breekt het wolkendek waarachter alles nog verborgen is. Zoals in de volgende brief en de “bijlage”.

Delft 27 Maart 1946

Zeg Leo, ik heb dat stukje dat ze indertijd in die S.S. krant, (Storm) over me schreven, overgeschreven, en voeg dit nu bij deze brief. Lees het maar niet aan de kinderen voor, want ik geloof dat ze al hun respect voor hun grootvader zouden verliezen. Zelf kreeg ik dat stuk in handen een maand nadat het geschreven was. Het was een gevaarlijke maand voor me. Het schijnt dat ze zelfs op begrafenissen mij bespieden en aantekeningen maakten. Maar gegijzeld hebben ze me niet. Wel moest ik na die tijd moeder voorlezen wat ik Zondags wilde zeggen en als het al te onvoorzichtig was, moest ik het schrappen.

En nu ben ik weer aan het einde. De volgende week schrijf ik Bep en Evelientje, want daar zijn ze jarig. Ik feliciteer ze nu alvast, dan ben ik niet te laat, en zien jullie dat als de brieven niet op tijd komen, wij ze niet vergeten.

Met Frits blijft het goed gaan. Er zijn in Nederland nog veel zieken, ook onder de Nederlanders. Ik geloof dat wij na de vorige hongerwinter onze weerstand nog niet terug hebben. Anneliesjes verhaal van de “koffieklop” was prachtig. Heb je al een horloge Leo? Ze zijn hier ook nog niet te krijgen. Maar ik hoor dat er kans is dat er weer Zwitserse horloges komen. Met fietsen en auto’s is het nog niets gedaan. Ons brood rantsoen wordt verminderd. Maar dat is niet erg, wij konden het niet op. Het wordt nu van 2800 tot 2400 gr. per week teruggebracht. Vlees en eieren wil nog niet. Gisteren hadden we elk 1 ei. Het was een jaar geleden dat ik er een geproefd had.

Nu mensen, hartelijk gegroet, omhelsd en gehanddrukt van jullie (Groot) vader.

Bijvoegsel bij de brief:

Hierin kun je lezen, hoe ik door de Storm (S.S. blad) in September werd uitgescholden, nadat ik de vergadering van de Broederschap in Leiden gepresideerd had:

(Titel) Wat nog gedrukt kan worden.

Ons kwam in handen het Julinumner van “Levensrichting”, driemaandelijksch tijdschrift van de Remonstrantsche Broederschap, waarin verschillende merkwaardige dingen staan te lezen, die de vraag doen rijzen, of de verschijningsvergunning van dit orgaan niet haastiglijk moet worden ingetrokken.

Uit de verschillende mededelingen in dit nummer blijkt al dadelijk een sympathiek aantal gijzelaars heeft geleverd., o.a. Ds. v. Holk, studentenpredikant, met welk soort geestelijke saboteurs wij ons reeds eerder hebben beziggehouden. Het woord “broederschap” doet toch al ietwat maconniek aan. Het zal wel geen toeval zijn dat destijds te Gouda de Remonstrantsche catechisatie en Zondagschool in het daar bestaande logegebouw werden gehouden. Een jaar of twintig geleden bekleedde trouwens de Remonstrantsche dominee aldaar het voorzitterschap van de Loge.

Om nu op Levensrichting terug te komen, daarin staat o.a. afgedrukt de door Ds. G.J.W.Oldeman gehouden openingsrede der Algemene Vergadering der Broederschap, welke op 1 Julie j.l. te Leiden werd gehouden.

In deze rede heeft preekrijger Oldeman in navolging der overige in naastenliefde zwelgende zieleherders nadrukkelijk niet nagelaten de noodige achterbaksche venijn te spuwen. Wij mogen hiervan eenige voorbeelden geven. Wanneer hij het over Indië heeft, dan ontwelt hem het volgende: “ Wij mogen wel met grond veronderstellen, dat velen onzer door vrienden of verwanten, maar allen als echte Nederlanders het lot van Indië als zeer nabij gevoelen en daarom eeren wij ook hier in onze vergadering de nagedachtenis van hen die daar gevallen zijn en met weemoed denken wij ook hier aan ons schoone Insulinde en de moedige mannen en vrouwen die hun leven voor ons groot Nederland gegeven hebben.”

Dat “echte Nederlanders”, men voelt het herderlijk venijn. Een woord van mededoogen met de honderden nationaal socialistes die door het plutocratische tuig naar Brits Indië werd weggesleept, ontbreekt natuurlijk. Daar heeft deze “weemoedige” geen oogenblik aan gedacht, een woord van dankbaarheid tegenover hen, die op ietwat heroïscher wijze dan door het opvoeren van leekepreken de veilige pastorieën van Nederland voor het vernietigende bolsjewisme behoeden, daar hun jonge levens voor geven, komt niet uit de afgesabelde mond van deze preekendraaier.

Natuurlijk is het jaar “huiveringwekkend” en “benauwend” geweest. Anders vermogen deze lieden deze groote tijden met hun verfomfraaide doodgekletste Godsvertrouwen niet te zien. “In reusachtig snel tempo hebben wij ons dit afgelopen jaar van den vrede verwijderd. Het ‘Quousque tandem Catilina’ leeft in onze gedachten en in onze harten”

Dit is wel zo’n onbeschofte venijnigheid, dat wij ons afvragen, hoe mocht zooiets gezegd worden, hoe kon het bovendien worden gedrukt? Het venijn zit als altijd bij deze geniepelingen in de staart. Had hij gevraagd “Quousque tandem? “ dat doodgewoon “Hoe lang nog?” betekent, dan was het als een humanistisch aanstellerijtje te beschouwen geweest, wat een “echte Nederlander” zeker niet misstaat. Maar dat ‘Catilina’ erachter, daar zit het juist in. Men moet namelijk weten dat dit het begin is van een in de Romeinsche Senaat gehouden redevoering tegen een soort staatmisdadiger no.1. Men beseft de bedoeling. Men ziet en hoort het gegrinnik der op dergelijke hetztaal beluste geloovigen.

De vreugde van preekdijger Oldeman is natuurlijk “getemperd” want het geschenk van den “Zwijger”, de academie te Leiden, staat op dood spoor. Geen woord over het feit dat professoren en studenten door hun schandalige gedrag dit “ausrangieren” geheel aan zichzelf te danken hebben. Het komt niet in hem op, omdat hij er volkomen mee accoord gaat.

Natuurlijk ontbreken de noodige waarschuwingen tegen het nationaal socialisme niet. Ook deze kopstukken van het politieke Christendom zijn als de dood hun greep op de door hun opgehitste jeugd te verliezen.

“ Het catechisatiebezoek door de telkens wisselende schooltijden en de duisternis, die bezorgde ouders ertoe bracht om hun kinderen des avonds thuis te houden, heeft in sommige gemeenten veel te lijden gehad en toch kunne wij niet ernstig genoeg erop wijzen, hoe noodzakelijk het is dat de kinderen in deze gevaarvolle tijden waar allerlei stromingen hen kunnen grijpen, geregeld onder den invloed blijven van hun predikanten. “

Duidelijker kan de doodsangst van deze geestelijke machtswellustelingen wel moeilijk gedemonstreerd worden. Vervolgens wijst hij vol weeklagen op een boekje van Prof. v. Holk dat den schoonen titel draagt van “Judas Iskarioth”, een overdenking over den verrader en het verraad, van den minder schuldige af tot de schuldige toe en over den vloek die tenslotte (via Bijltjesdag? Storm) over den verrader ligt,” van wien het beter was dat hij nooit geboren was.” Wij hebben dit geschrift niet te pakken kunnen krijgen, maar wanneer preekdijger Oldeman zegt: “ Vergeldingskracht en actualiteit grijpen in dit fijne boekje is elkaar”, dan weten wij wel genoeg. Wij kennen die boekjes “fijn” van de allerfijnste vrijzinnigheid, waarop deze hitsers patent hebben.

Tenslotte heeft de spreker den Prof. Heering gehuldigd, den man die hier openlijk de meest weerzinwekkende weerloosheid heeft mogen propageren, de grootfabrikant van dienstweigeraars, den man die een onuitwischbare schuld met zich draagt aan den ‘Ratskuch- en boonen-’ geest waarmee de verzameling Nederlanders, die zich een leger waande, was bezielde.

Den man van “De zondeval van het Christendom”, het boek dat door een ieder die zich tot de geestelijke elite van Nederland rekende met van lafheid kwijlende lippen werd geciteerd. Maar het allermooiste is nog wel dat, en dit kan men in Levensrichting zwart op wit lezen, deze hooggeleerde dienstweigeraar in het dankwoord, dat hij na zij adoratie sprak, de brutaliteit had aldus te eindigen: “ ik geloof dat wij met geen betere gedachte kunnen uiteengaan dan met de gedachte, vertolkt door de Vrouw, die wij niet zullen vergeten: “Christ avant tout.” Dat dergelijke propaganda voor het Oranje bolsjewisme openlijk gevoerd mag worden is reeds verwonderlijk, dat men vergunning krijgt deze ook schriftelijk te verbreiden, grenst aan het waanzinnige. Is er dan geen enkele overheidsinstantie die deze brutale ophitserij controleert? Weg met dat liederlijke blad en deze saboteurs. Weg ermee met onze volksgemeenschap.

Ingestuurd door Annelies Oldeman (kleindochter)